Dostępność w NGO:
dostępny lokal, bezpieczna ewakuacja

Poradnik dla pracowników i pracowniczek
oraz wolontariuszek i wolontariuszy warszawskich organizacji pozarządowych

Warszawa 2024

FUNDACJA Polska bez barier.org

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Poradnik powstał w ramach zadania publicznego pn. „Akcja / Ewakuacja”, współfinansowanego ze środków m.st. Warszawy.

Znajdziesz w nim odpowiedzi na pytania:

Czy na pewno „do nas tacy nie przychodzą”? 3

Jak dbać o dostępność w lokalu, w którym działa organizacja? 4

Jakie są sposoby zapewnienia dostępności w lokalu? 7

Jak różnorodność potrzeb osób w budynku wpływa na ewakuację? 15

Jak postępować w trakcie ewakuacji? 19

Jak wygląda ewakuacja krok po kroku? 21

Jakie są najważniejsze pojęcia, związane z dostępnością i ewakuacją osób z niepełnosprawnościami? 23

W poradniku znajdziesz też:

Przydatne linki 27

Przepisy i normy, które warto znać 27

Czy na pewno „do nas tacy nie przychodzą”?

Według danych GUS w Polsce jest ponad 3 miliony osób z orzeczeniem o niepełnosprawności[1].
Ale dostępność służy znacznie szerszej grupie osób ze szczególnymi potrzebami – są to również:

- osoby z ograniczeniami w poruszaniu się,
- osoby z ograniczeniami sensorycznymi,
- osoby z ograniczeniami psychicznymi i intelektualnymi,
- osoby poruszające się na wózkach,
- osoby z małymi dziećmi i z wózkiem dziecięcym,
- osoby starsze,
- osoby niskiego lub wysokiego wzrostu,
- dzieci,
- kobiety w ciąży,
- osoby z otyłością,
- osoby z czasowymi i trwałymi niepełnosprawnościami,
- osoby w spektrum autyzmu,
- osoby z obciążeniem (np. z bagażem),
- osoby nieznające języka danego kraju,
- osoby na obcasach.

Szacuje się, że tak rozumiana grupa to nawet 7,7 miliona osób, czyli obejmuje ona około 24% populacji[2]. Oznacza to, że co 4 człowiek mijany na ulicy prawdopodobnie jest osobą ze szczególnymi potrzebami.

[1] Dane online: link do Serwisu Rzeczypospolitej Polskiej

[2] Dane online: link do strony Rady Unii Europejskiej

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Co ważne – niepełnosprawność to nie tylko wózek lub biała laska. Wiele rodzajów niepełnosprawności jest niewidocznych, a mimo to mogą powodować duży dyskomfort lub trudności w życiu codziennym. Problemy te często dotyczą również osób młodych, pozornie ocenianych jako silne i zdrowe: ludzie są różni, a wiele rzeczy jest niejednoznacznych. Warto więc pamiętać, że możemy być w błędzie, zakładając, że „do nas tacy nie przychodzą".

Dobrze pamiętać, że ludzie są różni: mają różne możliwości i różne potrzeby.

Różnorodność możliwości fizycznych, sensorycznych i poznawczych poszczególnych osób jest ogromna. Jest też zmienna w czasie i zależna od wieku, ogólnej kondycji czy chwilowego samopoczucia.

Różnorodność jest więc normą i prawem, dlatego powinna być brana pod uwagę na każdym etapie działalności organizacji pozarządowej.

Jak dbać o dostępność w lokalu, w którym działa organizacja?

Co to znaczy, że lokal jest dostępny?

Dostępność to pojęcie stosowane do opisania stopnia, w jakim dana usługa (ale też przestrzeń, budynek czy przedmiot) może być używana przez możliwie dużą grupę osób – bez względu na poziom ich sprawności. Podstawowym narzędziem wprowadzania dostępności jest projektowanie uniwersalne, czyli tworzenie ich w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Jeśli jakaś przestrzeń, budynek, towar, usługa są w pełni dostępne – a więc zaprojektowane i stworzone uniwersalnie – to znaczy może korzystać z nich na tych samych prawach jak największa liczba osób – bez konieczności adaptacji i specjalistycznych rozwiązań.

Oczywiście nie zawsze jest możliwe stworzenie tak samo wygodnego, dostępnego dla wszystkich lokalu – szczególnie, kiedy mamy do dyspozycji przestrzeń już istniejącą. W takim wypadku wszystkie interwencje powinny się skupić na usuwaniu już istniejących barier i zapewnieniu takich rozwiązań, które pozwolą osobom z niepełnosprawnościami korzystać z naszej oferty.

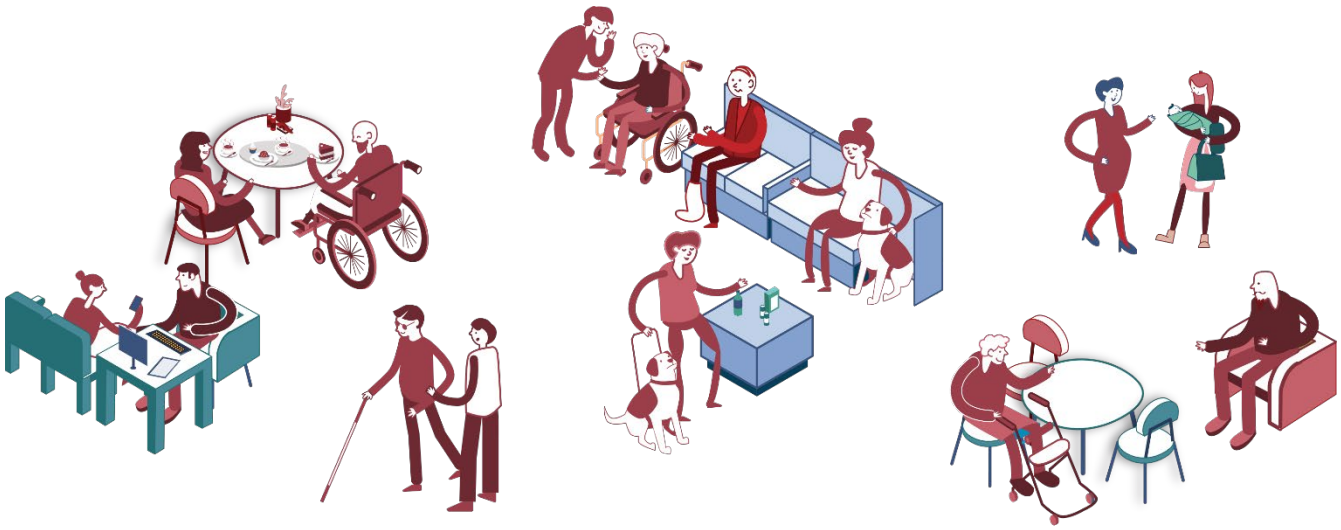
Warto pamiętać też o tym, że usuwanie barier – rozumiane też jako **racjonalne usprawnienia** – powinno skupiać się na koniecznych, odpowiednich zmianach w lokalu, nienakładających zbyt dużego obciążenia (również finansowego). Te usprawnienia powinny być zawsze dobierane indywidualnie, do konkretnego lokalu usługowego – bo to, co zadziałało u sąsiada, nie musi być przecież najlepszym rozwiązaniem dla nas.

Poziom dostępności lokalu organizacji odzwierciedla:

- możliwość samodzielnego wejścia,
- możliwość skorzystania z poszczególnych pomieszczeń (sal wspólnych, sal warsztatowych, pomieszczeń do pracy) i wzięcia udziału w wydarzeniu organizowanym przez organizację,
- wygoda i bezpieczeństwo (na przykład możliwość swobodnego przemieszczania się czy bezpiecznego pokonywania zmian poziomów, ale też – możliwości ewakuacji z budynku),
- profesjonalna obsługa i dobra atmosfera.

Zazwyczaj to, co „dostępne”, jest po prostu „wygodne”, a to przekłada się bezpośrednio na satysfakcję osób odwiedzających instytucję.

! Próba odpowiedzi na różnorodność oczekiwań i potrzeb osób, które przychodzą do organizacji, zawsze prowadzi do poszerzenia oferty, a ta przekłada się na potencjalny sukces NGO.

Przydatne narzędzie: łańcuch dostępności

Sensory Trust, brytyjska organizacja zajmująca się tworzeniem dostępnych terenów rekreacyjnych, stworzyła pojęcie **łańcucha dostępności**[3], pokazującego sekwencyjny charakter dostępności, tworzonej przez logiczny układ poszczególnych, dostępnych obszarów. W ten sposób zobrazowana zasada działania dostępności jest bardzo prosta: jeśli na którymkolwiek etapie łańcuch dostępności zostanie przerwany, cała przestrzeń czy obiekt stają się właściwie niedostępne.

Sam łańcuch jest tak mocny, jak jego najsłabsze ogniwo.

Decyzja

- zapewnienie informacji o dostępności (dokładny opis lokalu),
- informacja przekazana w sposób dostępny (strona www / media społecznościowe / inne).

Podróż (możliwość dotarcia do lokalu)

- dostępna komunikacja publiczna,
- parking z miejscem postojowym dla osób z niepełnosprawnościami,
- wygodne ciągi piesze (równe, proste, bez stopni, uskoków i wysokich krawężników),
- systemy odnajdywania drogi, oznaczenie wejścia do lokalu.

Doświadczenie na miejscu (dostępność wszystkich elementów lokalu)

- strefa wejściowa,
- komunikacja pionowa i pozioma – poruszanie się w obrębie lokalu, możliwość swobodnego przemieszczania się i manewrowania między elementami wyposażenia,
- przestrzeń lokalu: lady / miejsca siedzące / strefy wspólne / miejsca do pracy itp.,
- pomieszczenia sanitarne (toalety, przewijaki),
- możliwość sprawnej i bezpiecznej ewakuacji z lokalu,
- informacja i komunikacja z klientami.

Powrót (możliwość powrotu do domu i pozostawienia informacji zwrotnej)

- dostępna komunikacja publiczna – również wieczorem / w nocy,
- wygodne i bezpieczne o każdej porze ciągi piesze,
- systemy odnajdywania drogi – tak samo łatwe do zauważenia o różnych porach,
- możliwość pozostawienia informacji zwrotnej.

[3] Informacje o łańcuchu dostępności na stronie organizacji Sensory Trust (w języku angielskim)

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Jakie są sposoby zapewnienia dostępności w lokalu?

Planowanie dostępności lokalu

W zależności od tego, czy planujemy budowę, czy już dysponujemy jakimś lokalem (mniej lub bardziej dostępnym), ścieżka działania trochę się różni. W przypadku budowy (lub bardzo dużej modernizacji) kluczowe jest uniknięcie błędów (zwłaszcza – tych kosztownych i trudnych do naprawienia) i zapewnienie maksymalnego poziomu dostępności. W przypadku lokalu istniejącego, najistotniejsze jest zauważenie, z jakimi barierami mamy do czynienia i usunięcie ich a w dalszej kolejności wdrażanie kolejnych rozwiązań, podnoszących poziom dostępności.

Istniejący lokal usługowy

Zanim rozpoczniemy jakiekolwiek zmiany w lokalu, warto zastanowić się, co z elementów w nim się znajdujących może utrudniać korzystanie z naszej oferty osobom z niepełnosprawnościami. Warto zrobić samodzielnie audyt dostępności lokalu i zastanowić się, czy kolejne elementy są dostępne dla wszystkich klientów i klientek. Dopiero na tej podstawie warto zastanowić się, co i w jaki sposób należy zmienić.

Usuwanie barier powinno prowadzić do zapewnienia pełnej dostępności. W niektórych przypadkach jednak albo istniejące ograniczenia (np. ochrona konserwatorska), albo niewystarczająca ilość środków finansowych, albo jedno i drugie nie pozwalają na przeprowadzenie pełnej modernizacji. W takim przypadku należy zaplanować konkretne działania, pamiętając o tym, że nie każdy element jest tak samo istotny. Kluczowe zawsze będą na pewno:

- możliwość samodzielnego wejścia do lokalu,
- komunikacja pionowa i pozioma – poruszanie się w budynku i w samym lokalu, możliwość swobodnego przemieszczania się i manewrowania między elementami wyposażenia, możliwość wejścia do każdego z pomieszczeń, zarówno tych, przeznaczonych dla klientów i klientek, jak i dla osób pracujących,
- możliwość skorzystania z pomieszczeń sanitarnych dla gości (jeśli takie w ogóle w lokalu się znajdują) i osób pracujących – toalet i przewijaków dla dzieci i dorosłych,
- możliwość sprawnej i bezpiecznej ewakuacji z lokalu.

Dopiero, kiedy bariery w tych zakresach zostaną zniwelowane, warto zastanowić się, czy jest jeszcze coś, co warto byłoby poprawić.
Niezależnie jednak od tego, czy uda się usunąć wszystkie bariery, czy tylko ich część, warto skonsultować się z samorzecznikami i samorzeczniczkami lub innymi organizacjami pozarządowymi, które zajmują się dostępnością.

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Nowy lokal usługowy

W przypadku nowych lokali usługowych, w których mamy pełną możliwość wyboru stosowanych rozwiązań, najbardziej opłacalną decyzją jest zadbanie o jego pełną dostępność już na etapie koncepcji i projektu budowlanego / wykonawczego. Im więcej elementów zostanie przemyślanych i zaplanowanych na etapie projektu, tym więcej błędów (prawdopodobnie) będzie można uniknąć. Kluczowe elementy, na które trzeba zwrócić uwagę, to:

- parking (jeśli w ogóle znajduje się przy budynku): czy osoba z niepełnosprawnością ma wyznaczone miejsce? Czy może wygodnie z niego skorzystać?
- możliwość swobodnego wejścia do budynku: czy jest tak samo łatwe i wygodne do pokonania dla wszystkich klientów i klientek? Czy nie będzie sprawiać problemów osobie z wózkiem lub na wózku, osobie niewidomej itp.? Czy w porze zimowej chodnik jest odśnieżony? Jak wygląda hol wejściowy, poczekalnia, recepcja (jeśli się znajdują w lokalu)?
- komunikacja pionowa w lokalu (jeśli dotyczy): czy zapewniono możliwość pokonania różnic wysokości przez osoby, które nie mogą poruszać się po schodach?
- komunikacja pozioma: czy szerokości przejść i dojść jest wygodna dla wszystkich osób? Czy poruszanie się i manewrowanie (również wózkiem) jest możliwe? Czy osoba korzystająca z laski lub chodzika lub osoba o niestandardowym rozmiarze ciała będzie mogła poruszać się wygodnie?
- elementy wykończenia: czy kolorystyka i oświetlenie pomagają w poruszaniu się po lokalu? Czy ściany i podłogi są łatwe do rozróżnienia? Czy meble i elementy wyposażenia są tak samo wygodne dla wszystkich klientów i klientek (kluczowa jest np. wysokość lad i stołów, miejsca siedzące itp.)?
- poszczególne pomieszczenia i funkcje: w jaki sposób klient korzysta z oferty lokalu? Czy każdy element jest dla niego wygodny, bezpieczny i zrozumiały? Czy w jakimś momencie może czuć się w lokalu zagubiony lub przytłoczony? Czy jest gdzieś przestrzeń, w której może chwilę odpocząć?

Podczas planowania dostępnego lokalu od podstaw również warto skonsultować się z samorzecznikami i samorzeczniczkami lub innymi organizacjami pozarządowymi, które zajmują się dostępnością.

Źródła wiedzy o dostępności lokali usługowych

Ustawa o dostępności

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (**link do ISAP**) nakłada szereg wymagań związanych z dostępnością na część podmiotów świadczących usługi: jednostki sektora finansów publicznych i podmioty finansowane ze środków publicznych[4]. Podmioty wymienione w Ustawie są zobowiązane do zapewnienia dostępności – spełnienia co najmniej minimalnych wymagań w zakresach: architektonicznym, informacyjno-komunikacyjnym i cyfrowym. Wymagania te określone są w art. 6.

W zakresie dostępności architektonicznej minimalne wymagania dostępności to:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń (poza pomieszczeniami technicznymi),
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Prawo budowlane i Warunki techniczne dla budynków

Ustawa Prawo budowlane

Prawo budowlane (**link do ISAP**) zgodnie z art. 5, ust. 1 wymaga zapewnienia niezbędnych warunków do korzystania z obiektów użyteczności publicznej przez osoby z niepełnosprawnościami, w tym osoby w wieku senioralnym.

Warto wiedzieć również, że zgodnie z art. 29, ust. 1 Prawa Budowlanego budowa pochylni przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami nie wymaga pozwolenia na budowę.

[4] Jeśli masz wątpliwość, czy Twoja instytucja jest zobowiązana Ustawą do zapewnienia dostępności, zajrzyj do poradnika *Jak wdrażać Ustawę o zapewnianiu dostępności?* dostępnego online (**link do dokumentu pdf**)

Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

Rozporządzenie (link do ISAP) dość szczegółowo określa warunki, jakie muszą spełniać budynki oraz związane z nimi urządzenia, także pod kątem ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Rozporządzenie określa wymagania dotyczące:

- nawierzchni i szerokości dojść do budynków wielorodzinnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej (§ 16);
- dostępności placów zabaw i terenów rekreacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym – szerokości furtki na plac zabaw (§40);
- wymagań dla bramek i furtek w ogrodzeniach (§ 42 i § 43);
- wymagań dla miejsc postojowych dla samochodów, w tym tych, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami (§ 18) – ich wymiarów (§21) oraz lokalizacji i oznakowania (§20);
- położenia drzwi wejściowych od budynku, kształtu i wymiarów strefy wejściowej (§ 61 i §294) oraz rodzajów stosowanych drzwi (§ 62);
- wymagań dla elementów komunikacji pionowej:
  - dźwigów osobowych (§ 54, § 193, §194 i §195),
  - pochylni wraz z poręczami (§ 70, §71 i §293 i §298),
  - schodów wraz z poręczami (§ 68, §69, §71, §296, §298 i §306);
- wymiarów i wyposażenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (§75, §86), w tym konieczności lokalizacji przewijaków dla dzieci i komfortek (przewijaków dla osób dorosłych) w różnych budynkach i w zależności od ich powierzchni - §85a.

Dokumenty i poradniki miejskie

Dokumenty, poradniki i multimedia, stworzone przez i na zlecenie m.st. Warszawy:

- przybliżają tematykę dostępności, określając wymagania i zalecenia (Standardy dostępności architektonicznej) i pomagając się w nich odnaleźć (Karty do Standardów),
- tworząc narzędzie do analizy poziomu dostępności obiektu (Wzorcowy opis dostępności),
- pokazując przykłady dobrych praktyk (Katalog dobrych praktyk),
- informując o dostępności lokali usługowych i ewakuacji osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami (Materiały na stronie projektu „Akcja/Ewakuacja”).

Standardy dostępności architektonicznej dla m.st. Warszawy

Standardy zostały wprowadzone w 2017 roku zarządzeniem Prezydenta m.st. Warszawy w sprawie tworzenia na terenie miasta stołecznego Warszawy dostępnej przestrzeni, w tym infrastruktury dla pieszych ze szczególnym uwzględnieniem osób o ograniczonej mobilności i percepcji.
Na podstawie zebranych doświadczeń i zmiany niektórych przepisów prawnych, w grudniu 2022 roku zaktualizowana została treść standardów, poszerzono ich zakres oraz wprowadzono narzędzia wzmacniające ich stosowanie.

Standardy Dostępności Architektonicznej zawierają wytyczne i zalecenia dla projektowania i modernizacji przestrzeni publicznych m.st. Warszawy, które podzielono na:

- wymagania – których spełnienie zapewnia podstawowy (minimalny) poziom dostępności,
- zalecenia – których spełnienie zapewnia podwyższony (pożądany) poziom dostępności.

Zobowiązane do przestrzegania zapisów Standardów Dostępności Architektonicznej są biura Urzędu m.st. Warszawy, dzielnice m.st. Warszawy, jednostki organizacyjne m.st. Warszawy, instytucje kultury m.st. Warszawy, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta, Zarząd Zieleni, Zarząd Terenów Publicznych oraz Zarząd Praskich Terenów Publicznych.

Stosowanie Standardów Dostępności Architektonicznej jest zalecane dla spółek z dominującym udziałem m.st. Warszawy.

Równocześnie Standardy dostępności zalecane są do stosowania przez wszystkich inwestorów na terenie m.st. Warszawy, w celu zapewnienia rozwiązań spójnych, powtarzalnych i przyjaznych dla wszystkich osób użytkujących przestrzenie.

Dokument określa wymagania i wytyczne dostępności w 13 obszarach:

1. Przestrzenie publiczne i ciągi piesze
2. Przejścia dla pieszych
3. Wyposażenie miejskich przestrzeni publicznych
4. Miejsca postojowe i parkingi
5. Przystanki komunikacji zbiorowej
6. Tereny rekreacyjne
7. Strefa wejściowa do budynków
8. Komunikacja pionowa
9. Komunikacja pozioma
10. Pomieszczenia i funkcje w obiekcie

11. Pomieszczenia sanitarne
12. Ewakuacja i bezpieczeństwo pożarowe
13. Informacja i komunikacja.

Dokument dostępny jest na stronie Warszawa dostępna, w zakładce Standardy Dostępności, w części Dostępność architektoniczna (**link do strony**).

Bezpośredni link do dokumentu (plik PDF).

Karty do Standardów

Karty stanowią wsparcie w korzystaniu ze Standardów dostępności architektonicznej dla m.st. Warszawy: określają najważniejsze kwestie związane z dostępnością budynków dla wszystkich użytkowników i użytkowniczek, podając odnośniki do konkretnych rozdziałów w Standardach (szczegółowych opisów rozwiązań).

Karty dostępne są na stronie Warszawa dostępna, w zakładce Standardy Dostępności, w części Dostępność architektoniczna (**link do strony**).

Bezpośrednie linki do kart omawiających poszczególne zagadnienia:

- **Karta 1. Strefy wejściowe i punkty obsługi klientów (PDF)**
- **Karta 2. Pomieszczenia biurowe i miejsca do pracy (PDF)**
- **Karta 3. Żłobki i przedszkola (PDF)**
- **Karta 4. Szkoły i uczelnie (PDF)**
- **Karta 5. Kina, teatry, muzea, sale koncertowe, domy kultury i centra aktywności (PDF)**
- **Karta 6. Hale sportowe, baseny, sale ćwiczeń (PDF)**
- **Karta 7. Strefy wspólne w budynkach mieszkalnych (PDF)**
- **Karta 8. Pomieszczenia sanitarne (PDF)**
- **Karta 9. Bezpieczeństwo i ewakuacja (PDF)**
- **Karta 10. Ciągi piesze, parki i przestrzenie rekreacyjne (PDF)**

Fundacja Polska bez barier.org

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Wzorcowy opis dostępności

Wzorcowy opis dostępności to narzędzie do analizy poziomu dostępności obiektu. Podczas jego wypełniania określa się zw. Ścieżkę dostępu do wszystkich podstawowych funkcji w budynku (analogicznie do koncepcji łańcucha dostępności). W opisie analizowanych jest 8 obszarów – są to:

1. Otoczenie
2. Parking
3. Wejście
4. Komunikacja pozioma
5. Komunikacja pionowa
6. Pomieszczenia sanitarne
7. Pomieszczenia (audytoryjne, do pracy, inne pomieszczenia wynikające ze specyfiki obiektu)
8. Ochrona przeciwpożarowa i ewakuacja z budynku.

Wzorcowy Opis Dostępności można stosować na każdym etapie realizacji inwestycji, czyli na etapie: planowania, projektowania, wykonania, zarządzania budynkiem (w tym również podczas ocen technicznych). Wykonuje się go dla planowanych robót budowlanych (w tym remontowych), zarówno w obiektach istniejących, jak i projektowanych.

Dokument dostępny jest na stronie Warszawa dostępna w zakładce Standardy Dostępności, w części Dostępność architektoniczna (**link do strony**).

Bezpośredni link do dokumentu (plik PDF). Wzorcowy opis dostępności w formie edytowalnej (plik Word) pobiera się automatycznie **po kliknięciu w ten link**.

Katalog dobrych praktyk

Określanie wymagań i zaleceń jest kluczowe dla sprawnego i skutecznego wprowadzania dostępności w mieście. Warto jednak wskazywać i promować dobre praktyki w tym zakresie i temu służy Katalog. Twórcy katalogu skupili się na przykładach najlepszych i najciekawszych rozwiązań z wielu obiektów i przestrzeni warszawskich. Nie oznacza to jednak, że każde z tych miejsc jest w pełni dostosowane do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami.

W katalogu znajdują się przykłady dobrych praktyk z 11 kategorii:

1. Przestrzenie publiczne i ciągi piesze
2. Przejścia dla pieszych
3. Miejsca postojowe i parkingi
4. Przystanki komunikacji zbiorowej
5. Komunikacja pionowa
6. Strefa wejściowa
7. Pomieszczenia sanitarne

8. Tereny rekreacyjne i wyposażenie przestrzeni publicznych
9. Informacja tekstowa, graficzna, głosowa i dotykowa
10. Wnętrza budynków użyteczności publicznej.

Dokument dostępny jest na stronie Warszawa dostępna w zakładce Standardy Dostępności, w części Dostępność architektoniczna (**link do strony**).

Bezpośredni link do dokumentu (plik PDF).

Materiały na stronie projektu „Akcja/Ewakuacja”

Na stronie projektu (**link do strony**) w zakładce Materiały dodawane są nagrania z działań prowadzonych w ramach projektu, m.in.:

- nagrania z konferencji rozpoczynającej projekt,
- nagrania webinarów, omawiających różne aspekty dostępności lokali usługowych,
- cykl 6 filmów przybliżających wyzwania i dobre praktyki, wprowadzane w różnych rodzajach lokali usługowych,
- poradnik dotyczący dostępności lokali usługowych.

Jak różnorodność potrzeb osób w budynku wpływa na ewakuację?

Podczas planowania ewakuacji poszczególnych osób pomocna może być wiedza, obejmująca podstawowe możliwości, potrzeby i ograniczenia różnych grup użytkowników. W tym zakresie pod uwagę powinny być brane przede wszystkim możliwości fizyczne, sensoryczne oraz psychiczne i intelektualne.

Ludzie różnią się wiedzą, możliwością rozumienia i analizy informacji czy też adekwatnym sposobem reakcji na sytuacje stresujące, dlatego świadomość ogromnej różnorodności w tym zakresie pozwala na zapewnienie najlepszego dla nich sposobu komunikowania zagrożenia i konieczności ewakuacji.

Potencjalne wyzwania podczas ewakuacji

Możliwe przeszkody, wydłużające czas ewakuacji to:

- bariery architektoniczne, takie jak: schody, drzwi, progi na drodze ewakuacyjnej, skomplikowana architektura obiektu itp.,
- niewielka świadomość, że ewakuacja różnych osób powinna być wcześniej przemyślana i przetrenowana (za tym idzie bagatelizowanie wyzwań i cedowanie ich wyłącznie na służby ratownicze),
- nieuwzględnianie wydłużonego czasu informowania o zagrożeniu oraz wydłużonego czasu na rozpoznanie alarmu i poruszanie się różnych osób przy projektowaniu dróg ewakuacyjnych,
- zbyt mała szerokość przejść / dojść / drzwi ewakuacyjnych,
- nieoznaczone lub niewyraźnie oznaczone miejsca zbiórki do ewakuacji,
- miejsca zbiórki do ewakuacji wyznaczone w miejscach niedostępnych,
- brak sprzętu wspomagającego ewakuację (wózków, materacy itp.) lub sprzęt w zamkniętych pomieszczeniach, nieużywany,
- brak odpowiednich oznaczeń (np. brajlowskich, piktogramów) lub umieszczenie ich w nieodpowiednich miejscach,
- instalacja alarmowa, która nie uwzględnia potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku czy G/głuchych,
- zbyt ogólne procedury, które nie precyzują działań z perspektywy osób z niepełnosprawnościami,
- szkolenia, które odbywają się zbyt rzadko lub są zbyt ogólne: nie obejmują profesjonalnej asysty osobom z różnymi niepełnosprawnościami.

Świadomość występowania tych barier i działania zmierzające do ich eliminacji pozwalają na uniwersalne i dostępne projektowanie budynków w taki sposób, aby wszyscy mieli równe szanse wydostać się z nich w przypadku zagrożenia.

Fundacja Polska bez barier.org

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Jeśli łatwiej Wam będzie myśleć o bezpieczeństwie osób z niepełnosprawnościami poprzez różne wyzwania, jakim trzeba sprostać, to sugerujemy roboczy podział jak niżej:

Osoby z niepełnosprawnością ruchu

- wyzwaniem może być poruszanie się po schodach,
- czas przemieszczania się (w poziomie i w pionie) może być dłuższy,
- w niektórych przypadkach konieczne może być użycie specjalistycznego sprzętu (wózków, materacy),
- konieczność przystawania, odpoczynku, użycia innych dróg ewakuacji,
- często: wydłużony czas ewakuacji.

Osoby z niepełnosprawnością słuchu lub mowy i osoby g/Głuche

- usłyszenie alarmu może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- zrozumienie komunikatów może być bardzo trudne albo niemożliwe (np. osoby Głuche mogą mieć ograniczoną zdolność komunikowania się w języku polskim),
- komunikaty świetlne / wizualne mogą być niewystarczające (np. podczas noclegu w hotelu),
- często: wydłużony czas reakcji na alarm i samej ewakuacji.

Osoby z niepełnosprawnością wzroku

- dostrzeżenia oznaczeń może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- wyzwaniem może być samodzielne poruszanie się podczas ewakuacji: często pojawia się zależność od innych osób i poleganie na prawidłowo wskazanej drodze ewakuacyjnej,
- często: wydłużony czas ewakuacji.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

- pełne i szybkie zrozumienie komunikatów i instrukcji może być trudne,
- mogą pojawiać się nieadekwatne i trudne do przewidzenia reakcje na ogłoszenie alarmu i konieczność ewakuacji, brak świadomości ryzyka, poruszanie się w kierunku zagrożenia,
- zdolność komunikowania się z innymi osobami może być ograniczona,
- często: wydłużony czas ewakuacji.

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Seniorzy i seniorki

- czas przemieszczania się (w poziomie i w pionie) może być dłuższy,
- usłyszenie alarmu może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- dostrzeżenia oznaczeń może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- pełne i szybkie zrozumienie komunikatów i instrukcji może być trudne,
- wyzwaniem może być samodzielne poruszanie się podczas ewakuacji, szczególnie po schodach: często pojawia się zależność od innych osób i poleganie na prawidłowo wskazanej drodze ewakuacyjnej,
- często: wydłużony czas reakcji na alarm i samej ewakuacji.

Osoby z niewidocznymi niepełnosprawnościami

- wyzwaniem może być poruszanie się po schodach,
- czas przemieszczania się (w poziomie i w pionie) może być dłuższy,
- usłyszenie alarmu może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- dostrzeżenia oznaczeń może być bardzo trudne albo niemożliwe,
- pełne i szybkie zrozumienie komunikatów i instrukcji może być trudne,
- wyzwaniem może być samodzielne poruszanie się podczas ewakuacji, szczególnie po schodach: trudności w oddychaniu (np. astma), kołatanie i ból serca (niewydolność krążenia) czy drgawki (np. w przypadku epilepsji) mogą aktywować się podczas sytuacji zagrożenia i wpływać na szybkość ewakuacji,
- często pojawia się zależność od innych osób i poleganie na prawidłowo wskazanej drodze ewakuacyjnej,
- często: wydłużony czas reakcji na alarm i samej ewakuacji.

Osoby w kryzysie psychicznym

- czas przemieszczania się (w poziomie i w pionie) może być dłuższy,
- pełne i szybkie zrozumienie komunikatów i instrukcji może być trudne,
- sytuacje stresowe i lękowe mogą wywołać skrajne reakcje i napady paniki,
- wyzwaniem może być samodzielne poruszanie się podczas ewakuacji: często pojawia się zależność od innych osób i poleganie na prawidłowo wskazanej drodze ewakuacyjnej,
- często: wydłużony czas reakcji na alarm i samej ewakuacji.

Osoby w spektrum autyzmu

- pełne i szybkie zrozumienie komunikatów i instrukcji może być trudne,
- światło i dźwięk lub nowa sytuacja (zagrożenie) mogą wywoływać skrajne reakcje,
- często: wydłużony czas reakcji na alarm i samej ewakuacji.

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Elementy wspomagające ewakuację różnych osób

Rozwiązania pozwalające na bezpieczną ewakuację osób z niepełnosprawnościami powinny być dobrane do typu użytkowników, którzy mogą przebywać w budynku. Jednak niezależnie od dobranych indywidualnie środków zalecane jest co najmniej:

1. w zakresie rozwiązań architektonicznych:

- zapewnienie dróg ewakuacyjnych wolnych od barier umożliwiających wydostanie się z budynku,
- umieszczenie odpowiednio dobranego oznakowania i oświetlenia ewakuacyjnego,
- wyznaczenie miejsca do tymczasowego oczekiwania na asystę (dla osób potrzebujących asysty/pomocy),

2. w zakresie rozwiązań sprzętowych:

- zapewnienie graficznego i dotykowego planu ewakuacji,
- zapewnienie sprzętu do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,

3. w zakresie rozwiązań organizacyjnych:

- zapewnienie przeszkolenia z zakresu ewakuacji (w szczególności odczytywania sygnałów alarmowych i sposobów wydostania się z obiektu),
- opracowanie Indywidualnych Planów Ewakuacji (IPE) dla stałych użytkowników budynku.

Jeśli łatwiej Wam będzie myśleć o bezpieczeństwie osób z niepełnosprawnościami poprzez podział na wyzwania, jakim trzeba sprostać, to sugerujemy roboczy podział jak niżej:

- osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu – drożne ciągi komunikacyjne, odpowiednie szerokości dojść i przejść, zapewnienie możliwości pokonania schodów, asysta, sprzęt wspomagający ewakuację,
- osoby z niepełnosprawnością słuchu lub mowy i osoby g/Głuche – świetlne i wibracyjne systemy powiadamiania, zapewnienie możliwości komunikacji np. w PJM, asysta,
- osoby z niepełnosprawnością wzroku – oznaczenie dróg ewakuacyjnych w sposób wizualny i dotykowy, dotykowe i graficzne plany ewakuacji, asysta,
- osoby z niepełnosprawnością intelektualną – proste, jasne instrukcje, asysta,
- seniorzy / seniorki – drożne ciągi komunikacyjne, odpowiednie szerokości dojść i przejść, zapewnienie możliwości pokonania schodów, świetlne i wibracyjne systemy powiadamiania, asysta, sprzęt wspomagający ewakuację.

Fundacja Polska bez barier.org

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Jak postępować w trakcie ewakuacji?

W trakcie ewakuacji należy postępować zgodnie z zaleceniami instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (IBP), uwzględniając przy tym, że w budynku mogą znajdować się osoby o różnych możliwościach i różnym poziomie sprawności. W każdym wypadku osoba podejmująca jakiekolwiek działania powinna najpierw upewnić się, że sama jest bezpieczna.

Osoby odpowiedzialne za ewakuację oraz osoby wyznaczone na ich zastępstwo powinny być odpowiednio przeszkolone i wiedzieć, jak postępować w trakcie ewakuacji, w zależności od rodzaju niepełnosprawności ewakuowanych osób. **Należy pamiętać, że w każdym przypadku najważniejsza jest komunikacja, będąca podstawą skutecznego działania.**

Osoby z niepełnosprawnościami ruchu

Niedopuszczalna jest próba transportu osoby poruszającej się na wózku za jego pomocą: istnieje zbyt duże ryzyko zarówno dla ratownika niezawodowego, jak i dla osoby ewakuowanej (uraz pleców, utrata kontroli nad wózkiem i osobą na nim, potknięcie się, upadek itp.). Wózki mają wiele ruchomych lub słabych części, które nie są skonstruowane w taki sposób, by mogły wytrzymać obciążenia związane z podnoszeniem (np. pałąk ochronny, płyty podnóżka, koła, ruchome podłokietniki itp.).

Ewakuację osób z niepełnosprawnością ruchu (a także wszystkich osób, które nie mogą samodzielnie i szybko poruszać się po schodach) należy prowadzić z użyciem specjalistycznego sprzętu.

Działanie musi wynikać z IPE – jeśli został utworzony.

Osoby z niepełnosprawnością słuchu lub mowy i osoby g/Głuche

Osoby z niepełnosprawnością słuchu mogą sprawnie i samodzielnie opuścić strefę zagrożenia, pod warunkiem, że dowiedzą się o takiej konieczności np. za pomocą świetlnego lub wibracyjnego systemu powiadamiania alarmowego.

Kluczowe jest dostarczenie informacji o konieczności ewakuacji.

Jeśli w danym obiekcie nie występuje system świetlny/wizualny, powiadomieniem powinna się zająć wyznaczona wcześniej osoba. Działanie musi wynikać z IPE – jeśli został utworzony.

Osoby z niepełnosprawnościami wzroku

Jeśli nie występuje sprzężenie niepełnosprawności, osoby z niepełnosprawnością wzroku są w stanie usłyszeć standardowe alarmy i zapowiedzi głosowe powiadamiające o niebezpieczeństwie. Niepełnosprawność wzroku może ograniczać lub uniemożliwiać samodzielne opuszczenie strefy zagrożenia.

Jedna z wyznaczonych osób powinna dotrzeć do osoby z niepełnosprawnością wzroku i w spokojny, stanowczy, profesjonalny sposób przeprowadzić ją w bezpieczne miejsce.

Najbardziej typowe, najbezpieczniejsze metody asysty osobie z niepełnosprawnością wzroku to umożliwienie jej chwycenia łokcia bądź ramienia osoby asystującej. Działanie musi wynikać z IPE – jeśli został utworzony.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

Jeśli nie występuje sprzężenie / współwystępowanie niepełnosprawności, osoby z niepełnosprawnością intelektualną są w stanie usłyszeć standardowe alarmy i zapowiedzi głosowe oraz zobaczyć aktywowane wizualne urządzenia powiadamiające, które ostrzegają o niebezpieczeństwie i konieczności ewakuacji. Jednak wszystkie standardowe systemy informowania wymagają od użytkownika zdolności zrozumienia i przetwarzania informacji. Niepełnosprawność intelektualna czy nadwrażliwość lub niedowrażliwość na bodźce dźwiękowe i wizualne w niektórych przypadkach znacznie utrudnia lub całkowicie uniemożliwia samodzielne opuszczenie strefy zagrożenia.

Wyznaczona (zaufana!) osoba asystująca powinna dotrzeć do osoby i w spokojny, stanowczy, profesjonalny sposób przeprowadzić ją w bezpieczne miejsce.

Działanie musi wynikać z IPE – jeśli został utworzony.

Osoby w spektrum autyzmu

Sugeruje się postępowanie indywidualne zgodne z IPE. Szerokość spektrum wymaga personalizacji działań, zwłaszcza w kwestiach wrażliwości sensorycznej i reakcji na stres. Przydatne mogą być techniki komunikacji alternatywnej lub wspomagającej (AAC), przy czym należy pamiętać, że wiele form systemów AAC, a ich zastosowanie zależy od możliwości fizycznych, potrzeb i umiejętności komunikacyjnych danej osoby.

Działanie musi wynikać z IPE – jeśli został utworzony.

Jak wygląda ewakuacja krok po kroku?

Krok 1. Ogłoszenie alarmu

1. Sprawdź, czy jesteś bezpieczny i możesz podjąć jakiekolwiek działania. Twoje bezpieczeństwo to podstawa.
2. Podejdź do osoby i upewnij się, czy wie i rozumie, co się dzieje i co należy zrobić.

Osoby z niepełnosprawnościami wzroku

- Przedstaw się.
- Zapytaj o preferowany sposób asysty (łokieć/ramię/torba) podczas ewakuacji.

Osoby G/głuche

- Wyznaczona osoba powinna powiadomić osobę ewakuowaną i upewnić się, czy wie i rozumie, co się dzieje i co należy zrobić.
- Jeśli nie znasz podstaw migowego – użyj telefonu lub kartki i długopisu.

Krok 2. Asysta

1. Jako osoba asystująca musisz budzić zaufanie osoby ewakuowanej. Musisz do niej dotrzeć sprawnie.
2. Jeśli osoba ewakuowana tego potrzebuje – pomóż jej w opuszczeniu budynku i dotarciu do miejsca zbiórki. Spokojnie, stanowczo wyprowadź osobę z budynku/strefy pożarowej do bezpiecznego miejsca.

Osoby z niepełnosprawnościami ruchu

- Jeśli znajdujecie się na parterze, asystuj osobie w opuszczeniu budynku (otwieraj i przytrzymuj drzwi). Odprowadź osobę do miejsca zbiórki.
- Jeśli znajdujecie się na wyższej kondygnacji, znajdź sprzęt do ewakuacji (wózek/materac). Nie używaj do ewakuacji własnego wózka osoby z niepełnosprawnością.
- Pomóż w przesiadaniu się (transfer) na wózek/materac ewakuacyjny.

3. Postępuj zgodnie z IPE. Bądź uważny/a. W miarę możliwości rozmawiaj z osobą ewakuowaną – komunikacja to podstawa skutecznego działania.
4. Asystuj osobie w dotarciu do miejsca zbiórki (nie tylko w opuszczeniu budynku!).

Krok 3. Miejsce zbiórki

1. Jeśli tak zostało ustalone w IPE, pozostań z osobą w miejscu zbiórki.
2. Skontaktuj się z kierownikiem lub koordynatorem ewakuacji. Poinformuj go, że Ty i osoba, której asystujesz, jesteście bezpieczni w miejscu zbiórki.

Fundacja Polska bez barier.org

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Transfer z wózka własnego na wózek/materac ewakuacyjny

1. Transfer powinny prowadzić 2 osoby, nie wliczając w to osoby ewakuowanej.
2. Rozmawiaj z osobą ewakuowaną – komunikacja jest ważna na każdym etapie ewakuacji.
3. Jeśli osoba jest w stanie przesiąść się sama – asystuj jej (stabilizuj wózek/materac, aby się nie poruszał).
4. Jeśli osoba nie jest w stanie przesiąść się sama – wykonaj transfer.

Osoba asystująca powinna być przeszkolona z technik transferu, aby zabezpieczyć osobę transferowaną i przyjąć postawę bezpieczną dla siebie.

- Jeśli osoba ewakuowana **nie jest spastyczna**, zastosuj transfer techniką przód/tył.
- Jeśli osoba ewakuowana **jest spastyczna**, unieruchom jej nogi za pomocą pasa i zastosuj transfer techniką przód/tył.
- Jeśli **nie można unieruchomić nóg**, wykonaj transfer techniką bok/bok.
- Jeśli osoba ewakuowana **ma słabą stabilizację**, usztywnij jej głowę za pomocą pasów.

Transfer techniką przód/tył

1. jedna osoba ustawia się z przodu i chwyta osobę ewakuowaną pod kolanami (obiema rękami),
2. druga osoba ustawia się za plecami osoby ewakuowanej i chwyta ją za nadgarstki, przekładając swoje ręce pod jej pachami,
3. na umówiony sygnał następuje podniesienie do góry i przeniesienie na ustawiony obok wózek ewakuacyjny.

Transfer techniką bok/bok

1. osoby transferujące stoją po prawej i lewej stronie osoby ewakuowanej,
2. transfer następuje do przodu lub do tyłu.

Fundacja Polska bez barier.org

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Jakie są najważniejsze pojęcia, związane z dostępnością i ewakuacją osób z niepełnosprawnościami?

Dostępność

Dostępność to „szeroko rozumiane pojęcie, odnoszące się do przeciwdziałania wykluczeniu przestrzennemu i społecznemu, rozpatrywane w aspektach komunikacji, funkcji, ekonomii, a także zaspokajania potrzeb różnych grup użytkowników”[5].

Dostępność to pojęcie stosowane do opisania stopnia, w jakim dana usługa (ale też przestrzeń, budynek czy przedmiot) może być używana przez możliwie dużą grupę osób – bez względu na poziom ich sprawności. Podstawowym narzędziem wprowadzania dostępności jest projektowanie uniwersalne, czyli tworzenie ich w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Bariery architektoniczne

Wszystkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które uniemożliwiają lub utrudniają dostęp do towarów i usług, ofertowanych publicznie.

Projektowanie uniwersalne

Termin ten odnosi się do rozwiązań (budynków, przestrzeni, przedmiotów, usług), które są użyteczne dla wszystkich w jak największym zakresie, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznych zmian. Projektowanie uniwersalne jest podstawowym, domyślnym instrumentem realizacji dostępności.

Projektowanie uniwersalne w żadnym wypadku nie koncentruje się jedynie na osobach z niepełnosprawnościami, ale jest podejściem zorientowanym na użytkownika w ogóle i regulowanym rynkiem konsumenta, rozumianego bardzo szeroko. Dlatego nie może być traktowane w żadnej mierze jako projektowanie specjalistyczne, skupiające się na potrzebach jednej, wąskiej grupy użytkowników i użytkowniczek – osób z niepełnosprawnościami.

Co ważne, w najbardziej uniwersalnych projektach dostępność nie jest widoczna: nie ma wyznaczonych specjalnych przejść lub wejść dla poszczególnych grup osób, nie ma elementów podkreślających niepełnosprawność. Jest za to elastyczność stosowanych rozwiązań i skupienie na różnorodności możliwości i potrzeb użytkowników i użytkowniczek.

[5] Cyt. za: Agnieszka Labus (red.), Ulica dostępna w rewitalizacji obszarów śródmiejskich, Katowice: Śląsk, 2022, s. 21

Racjonalne usprawnienia

Konieczne i stosowne modyfikacje lub adaptacje, niepociągające za sobą nieproporcjonalnych i niepotrzebnych utrudnień, które są niezbędne w określonych przypadkach dla zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami możliwości korzystania z dóbr i usług.

Ewakuacja

Zorganizowane przemieszczanie się ludzi czasem wraz z mieniem z miejsca objętego zagrożeniem do miejsca bezpiecznego na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej. Ewakuacja może być prowadzona strefowo lub jako całkowita – w zależności od występującego zagrożenia.

Ewakuacja prowadzona jest oznakowanymi **drogami ewakuacyjnymi.**

Osoby ewakuowane powinny zebrać się w miejscu zbiórki po ewakuacji oraz pozostać tam do czasu zakończenia działań lub otrzymania polecenia od przedstawiciela służb.

Ochrona przeciwpożarowa

Ochrona Przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Realizowana jest poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Droga ewakuacyjna

Należy ją rozumieć jako drogę z dowolnego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do miejsca, w którym jest on bezpieczny.

Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie określa, że to miejsce może być inną strefą pożarową lub wyjściem z budynku.
Rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów wymaga dodatkowo wskazania miejsca zbiórki na ewakuację, nie określając jednak, gdzie ten punkt powinien się znajdować.

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja” jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Miejsce oczekiwania na ewakuację

Jest to miejsce tymczasowego pobytu / oczekiwania, wolne od bezpośredniego zagrożenia oraz skutków ognia i dymu. To miejsce, w którym osoby niebędące w stanie samodzielnie się ewakuować mogą przez pewien czas względnie bezpiecznie poczekać na dalszą asystę, pomoc lub przybycie ekip ratowniczych.

W sytuacji zagrożenia miejsca oczekiwania nie stanowią miejsca bezpiecznego, ale mogą czasowo pozwolić osobie ewakuowanej na odpoczynek lub oczekiwanie na dalszą pomoc.
Wyznaczenie miejsca oczekiwania zależy zawsze od rodzaju budynku i ogólnych procedur ewakuacji, musi być też uzgodnione z rzeczoznawcą ppoż. lub osobą odpowiadającą za uzgodnienia instrukcji ppoż. w budynku.

Miejsca oczekiwania na ewakuację powinny spełniać następujące warunki:

- powinny znajdować się na każdej kondygnacji (z wyjątkiem tych składających się tylko z pomieszczeń technicznych), w najbliższym sąsiedztwie ewakuacyjnych klatek schodowych zapewniających wyjście z tej kondygnacji,
- powinny umożliwiać bezpośredni dostęp do schodów ewakuacyjnych, mogą być lokalizowane w obrębie ewakuacyjnej klatki schodowej, w wyodrębnionym przedsionku ewakuacyjnym, w wyodrębnionym korytarzu lub jako osobne pomieszczenie – w żadnym przypadku jednak jego lokalizacja nie może zmniejszać szerokości drogi ewakuacyjnej ani też utrudniać przepływu ewakuujących się osób.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego (IBP)

Opis warunków ochrony przeciwpożarowej i warunków ewakuacji ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych powinien być zawarty w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (IBP) dla danego obiektu. Jest ona wymagana[6] dla wszystkich budynków użyteczności publicznej, których kubatura brutto przekracza 1000 m^3. Instrukcja składa się z części opisowej i graficznej. W niektórych przypadkach część graficzna (graficzny plan ewakuacji) musi zostać umieszczona w widocznym miejscu, np. na ścianach, w obrębie dróg ewakuacyjnych.

[6] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719 z późn. zm.)

Według obowiązujących przepisów plany ewakuacyjne muszą być umieszczone w widocznym miejscu tylko w niektórych obiektach (np. szkołach, placówkach edukacyjnych, hotelach), jednak zaleca się, by znajdowały się w każdym budynku – szczególnie użyteczności publicznej.

Indywidualny plan ewakuacji (IPE)

Indywidualny Plan Ewakuacji (IPE) przygotowywany jest w celu jak najdokładniejszego zdiagnozowania potrzeb osoby, której należy udzielić pomocy / asysty podczas ewakuacji z budynku.

Kwestionariusz IPE wypełniają:

- pracodawca (np. koordynator ewakuacji, pracownik kadr),
- osobą potrzebująca asysty / indywidualnych rozwiązań (dla której sporządzany jest plan),
- osoba / osoby asystujące,
- zarządca lub właściciel budynku.

Sporządzenie Indywidualnego Planu Ewakuacji jest zalecane dla każdej osoby ze szczególnymi potrzebami – pracownika i współpracownika organizacji – który może potrzebować pomocy lub asysty w trakcie ewakuacji.

Przydatne linki

- Standardy dostępności architektonicznej dla m.st. Warszawy (publikacja pdf online)
- Karty do Standardów – pliki pdf dostępne na stronie Dostępność architektoniczna
- Poradnik „Jak wdrażać Ustawę o zapewnianiu dostępności?" (publikacja pdf online)
- Poradnik „Dostępność. Bezpieczna ewakuacja" (publikacja pdf online)
- Webinarium Warszawskiej Akademii Dostępności: Ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami (21.10.2022 r.) – materiał wideo w serwisie YouTube
- Seminarium naukowo-praktyczne w Szkole Głównej Służby Pożarniczej: Ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami (20.05.2022 r.) – materiał wideo w serwisie YouTube
- Ewakuacja osób z niepełnosprawnością – użycie sprzętu (wózki, materace) – playlista z materiałami wideo (6 filmów)
- Indywidualny Plan Ewakuacji (IPE) – dokument Word do pobrania na stronie Dostępność architektoniczna

Przepisy i normy, które warto znać

- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. 2012 poz. 1169) – **link do ISAP**
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.) – **link do ISAP**
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414 z późn. zm.) – **link do ISAP**
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690 z późn. zm.) – **link do ISAP**
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719 z późn. zm.) – **link do ISAP**
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2009 nr 124 poz. 1030) – **link do ISAP**
- Norma PN-EN ISO 7010:2020-07 Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa - Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa (dostęp płatny) – **link do sklepu PKN**

Po więcej informacji zapraszamy na **stronę internetową projektu „Akcja / Ewakuacja (link do strony).**

Zadanie publiczne pn. „Akcja/Ewakuacja" jest współfinansowane ze środków m.st. Warszawy

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Poradnik opracowany w ramach projektu „Akcja / Ewakuacja”,
współfinansowanego ze środków m.st. Warszawy

AKCJA→ / EWAKUACJA

Opracowanie merytoryczne, skład:

Paulina Tota-Stawarczyk – Fundacja Polska Bez Barier

Ilustracje:

Martyna Bednarz – Fundacja Polska Bez Barier
Aleksandra Nasternak – Oligrafia

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

FUNDACJA Polska bez barier.org

Warszawa 2024